

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 «Економіка»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу»
на тему: «Сучасні тенденції ринку праці в Україні»

Виконавець:

студент факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій
Бойко В.С.

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Вітковська К.В.

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки система соціально-економічних відносин має відповідати сучасним вимогам соціального розвитку та економічного зростання, тобто повинна забезпечувати ефективне функціонування ринку праці. Саме тому, вдосконалення методологічних та методичних підходів оцінки діяльності національного та регіональних ринків праці потребує комплексного використання статистичних методів у вирішенні завдань управління.

Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних та методичних засад статистичної оцінки ринку праці України як бази інформаційно-аналітичного забезпечення розробки стратегії його розвитку та ефективного регулювання.

Завдання дослідження:

- узагальнити та проаналізувати наукові погляди на ринок праці, визначити його функції, етапи розвитку;
- вдосконалити систему статистичних показників функціонування ринку праці, розкрити їх сутність, взаємозв'язок і взаємозалежність;
- здійснити статистичну оцінку інтенсивності процесів зайнятості та безробіття населення;
- розробити методологічні засади оцінювання функціонування регіональних ринків праці;
- визначити перспективи розвитку ринку праці України;
- здійснити прогноз чисельності економічно-активного населення, рівня зайнятості та безробіття.

Об'єктом дослідження є масові процеси, що формують сучасний ринок праці.

Предметом дослідження є методологічні засади статистичного оцінювання та характеристики функціонування ринку праці.

Методи дослідження: зведення та групування статистичних даних, розрахунок узагальнюючих показників, середніх величин та аналізу варіації і динаміки, графічні методи, прогнозування. Для обробки й аналізу інформації були використані комп'ютерні програми Microsoft Excel та Microsoft Word.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою проведеного дослідження виступили нормативно-законодавчі акти України, дані офіційних статистичних збірників, наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених, електронні ресурси офіційних сайтів Державної служби статистики та державних установ, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинних даних про стан зайнятості та безробіття в Україні.

Проблеми функціонування ринку праці було висвітлено у роботах науковців різних економічних шкіл: В. Петті, А. Сміта, Д. Рікардо, Дж. Міля, А. Маршалла, А. Пігу, К. Маркса, так і сучасних учених: С.І. Бандура, Д.П. Богині, В.С. Буланова, В.С. Васильченка, О.А. Грішнової, Т.А. Заяць, С.А. Карташова, А.М. Колота, О.О. Котляра, Ю.М. Краснова, Е.М. Лібанової, В.В. Онікієнка, В.П. Онищенко, В.М. Петюха.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (35 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки. Основний зміст викладено на 88 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 24 рисунки.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра підготовлено публікації. Бойко В. С. Статистичний аналіз зайнятості в Україні [Текст] / В. С. Бойко, К. В. Вітківська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – С.44-53.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методологічні основи статистичного дослідження ринку праці»* розглянуто поняття та особливості ринку праці, види і функції, система показників статистики ринку праці.

У другому розділі *«Аналіз ринку праці в Україні»* здійснено аналіз динаміки і структури населення на ринку праці 2010-2019 роки, розглянуто ринок праці на регіональному рівні.

У третьому розділі *«Моделювання та прогнозування основних показників функціонування ринку праці»* виявлено основні фактори, що впливають на рівень зайнятості та безробіття, здійснено прогноз чисельності економічно-активного населення, рівня зайнятості та безробіття.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. За період з 2011 р. по 2019 р. кількість зайнятого населення в цілому по Україні зменшилась на 2601,9 тис. осіб, або на 13,6%. У 2019 році порівняно з 2018 роком кількість зайнятого населення в Україні збільшилась на 217,4 тис. осіб, тобто на 1,3%, при чому кожний відсоток цього збільшення містив у собі 163,6 тис. осіб. У 2016 році рівень зайнятості був найвищим і складав 60,2%, а у 2017 – найменшим (56,1%).

2. Рівень зайнятості у чоловічої частини населення вищий, ніж серед жінок більше, на 13,9%. У 2019 році найбільша частка зайнятих припадала на оптову і роздрібну торгівлю, ремонт автомобілів і мотоциклів – 1/3 зайнятих.

3. У 2019 року чисельність неформально зайнятих становила 3460,4 тис. осіб, або 20,9% всього зайнятого населення України. Кожний четвертий чоловік (23,8%) та кожна п'ята жінка (17,7%) були задіяні у неформальному секторі.

3. За період з 2011 р. по 2019 р. кількість безробітного населення в цілому по Україні зменшилась на 226,2 тис. осіб, або на 13,2%. Коефіцієнт безробіття населення у 2019 році був на рівні 2010 і складав 8,2%, що на 0,6 в.п. менше, ніж у 2018 році.

4. Рівень безробіття у чоловічої частини населення вищий, ніж серед жінок більше, ніж на 35,0%. Місце проживання також впливає на рівень безробіття, що

підтверджується тим, що у сільській місцевості рівень безробіття вищий, ніж у міських поселеннях на 0,6 в.п.

5. Регіональний аналіз рівня зайнятості та безробіття показав, що у 2019 році найвищий рівень зайнятості був у Харківській, Чернівецькій та Рівненській областях. Найвищий рівень зайнятості серед регіонів України — на Харківщині. Там працевлаштовано в середньому 55% населення.

У 2019 році найвищий рівень безробіття був зафіксований у Донецькій і Луганській областях, що обумовлено політичною та економічною ситуацією, яка склалася на даних територіях. Низький рівень безробіття, здебільшого, тяжіє до таких великих міст як Одеса, Київ та Харків.

6. Проведений кореляційно-регресійний аналіз показав, що на рівень зайнятості найбільше впливають рівень економічної активності населення, наявний дохід населення у розрахунку на одну особу, частка населення працездатного віку.

Найбільший абсолютний та відносний вплив на рівень безробіття мали інфляція, яка відбувалася у країні за 2016-2018 рр., та валовий регіональний продукт на душу населення. Серед чинників, які увійшли у модель та мають вплив на рівень безробіття, слід виділити рівень освіти та розмір середньомісячної заробітної плати.

7. Здійснений прогноз чисельності економічно-активного населення показав, що у майбутньому збережеться тенденція до її зменшення, і в цілому до 2030 року вона скоротиться майже на 2 млн. осіб, або на 6,0%, що буде в подальшому сприяти збільшенню рівня безробіття в Україні.

8. Проведений аналіз показав, що зараз Україна потребує проведення комплексу заходів державного стимулювання (таких як податкові і законодавчі міри) надання роботодавцями робочих місць певним групам населення – молоді, інвалідам. Одним з варіантів є фінансування частини заробітної плати молодих співробітників, які працюють на місцевих підприємствах, або забезпечення пільговими кредитами, скорочення ставки податків для підприємств, що надають додаткові робочі місця.

9. Молодь повинна акцентувати свою увагу на освіті в престижних вищих навчальних закладах з метою отримання професійних навичок, що додасть впевненості у їх майбутнє. Освіта виступає однією з провідних складових, що дозволяє знайти гідне місце роботи в нестабільних соціально-економічних умовах.

10. Рішення проблеми зниження рівня безробіття до мінімального і забезпечення високого рівня зайнятості працездатного населення країни необхідно шукати на шляхах зростання заробітної плати та підвищення життєвого рівня населення.

АНОТАЦІЯ

Бойко В.С. «Сучасні тенденції ринку праці в Україні»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 051 «Економіка» за освітньою програмою професійного спрямування «Статистика бізнесу».

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – масові процеси, що формують сучасний ринок праці.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти ринку праці, види і функції, система показників статистики ринку праці. Здійснено статистичний аналіз динаміки та структури зайнятого та безробітного населення; виявлено основні тенденції розвитку чисельності населення на ринку праці; побудована регресійна модель впливу факторів на рівень зайнятості та безробіття населення України. Зроблено прогноз чисельності економічно-активного населення та показано його вплив на рівень зайнятості та безробіття в майбутньому. Запропоновано шляхи зниження рівня безробіття.

Ключові слова: ринок праці, економічно-активне населення, зайняті, безробітні

ANNOTATION

Boiko V. «Current trends in the labor market in Ukraine»

Thesis for Master degree in specialty 051 «Economy» under the master's program «Business statistics».

Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

Thesis consists of three chapters. Object of study is mass processes that shape the modern labor market.

Thesis deals with theoretical aspects of the labor market, presents its types and functions, system of labor market statistics indicators. The statistical analysis of the dynamics and structure of the employed and unemployed population is carried out; the main tendencies of the number of employed and unemployed population are revealed; a regressive model of the influence of factors on the employment and unemployment rate of Ukrainian population is constructed. The forecast of the number of economically active population is made and its impact on the employment and unemployment rate in the future is shown. Ways to reduce the unemployment are proposed.

Keywords: labor market, economically active population, employed, unemployed